

Nowy koalicyjny rząd Irlandii bez udziału partii zwycięskiej w wyborach

Przemysław Biskup

27 czerwca wotum zaufania uzyskał nowy koalicyjny rząd Republiki Irlandii pod przywództwem lidera Fianna Fáil Micheála Martina. W skład rządu nie weszła jednak zwycięska partia Sinn Féin. Jego powstanie zamyka okres najdłuższych w ostatnich dekadach negocjacji koalicyjnych, trwających od wyborów do Dáil Éireann z 8 lutego.

Dlaczego negocjacje koalicyjne trwały tak długo?

Było to skutkiem [rozkładu mandatów po wyborach](#). Zwycięska lewicowo-narodowa Sinn Féin (SF) zdobyła 24,5% głosów, ale jedynie 37 mandatów w 160-osobowej izbie. Tymczasem centroprawicowe ugrupowania Fianna Fáil (FF) i Fine Gael (FG), zdobywając odpowiednio 22,2% i 20,9% głosów, uzyskały 37 i 35 mandatów. Mniejsze partie centrowo-lewicowe – Zieloni, Partia Pracy i Socjaldemokraci – zdobyły odpowiednio 12, 6 i 6 mandatów (7,1%, 4,4% i 2,9% głosów). W konsekwencji większościowa koalicja musiała połączyć obie partie centroprawicy i partię centrolewicową. Alternatywą był niestabilny rząd mniejszościowy albo przyspieszone wybory, których prawdopodobieństwo osłabiła pandemia COVID-19. Kryzysowe przedłużenie rządu FG pod kierownictwem premiera Leo Varadkara doprowadziło bowiem do wzrostu notowań FG kosztem FF, przy dalszym wzroście pozycji SF i osłabieniu Zielonych.

Co wpłynęło na program rządu?

Program rządu sformowanego przez FF, FG i Zielonych koncentruje się na kluczowych wyzwaniach stojących przez Irlandię. Należą do nich zwłaszcza wyjście z postpandemicznego kryzysu gospodarczego i z kryzysu mieszkalnictwa, wdrożenie polityki klimatycznej UE, rozbudowa publicznej służby zdrowia i edukacji. W konsekwencji w umowie koalicyjnej za priorytety uznane zostały m.in.: modernizacja energetyczna budownictwa i transportu, rozwój odnawialnych źródeł energii, wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw, zwiększenie

dostępności publicznej opieki zdrowotnej, rozwój mieszkalnictwa socjalnego oraz rozbudowa żłobków i przedszkoli. Realizacja rozpisanych na pięcioletnią kadencję celów będzie utrudniona przez wysoki deficyt budżetowy (prognozowany na 30 mld euro na koniec br.) i spadek poziomu wzrostu gospodarczego do -7,5%.

Jaki jest skład nowego rządu?

„Poszerzona wielka koalicja” FF i FG opiera się na ostro rywalizujących ze sobą od kilkadziesiąt lat partiach centroprawicy i ich współpracy z centrolewicowymi Zielonymi. Ponieważ jest to rozwiązanie bezprecedensowe w Irlandii, konieczne było stworzenie rozwiązań stabilizujących koalicję przez pełną kadencję. W szczególności stanowiska premiera i wicepremierów są obsadzone rotacyjnie przez liderów FF i FG – odpowiednio Martina i Varadkara – z zamianą wyznaczoną na grudzień 2022 r. Dodatkowe stanowisko ministerialne ma być stworzone w kancelarii premiera z myślą o liderze Zielonych Eamonie Ryanie. FF i FG samodzielnie decydują o nominacji po sześciu ministrów konstytucyjnych, zaś Zieloni – trzech. Przewidziano też polityczny Komitet Koordynacji Prac Rządu z myślą o rozstrzygnięciu sporów międzypartyjnych w gabinecie.

Jaka będzie rola Sinn Féin w opozycji?

SF objęła rolę oficjalnej opozycji, która w systemie konstytucyjnym Irlandii ma zapewniony wiodący udział w debatach parlamentarnych, wysoką ekspozycję medialną i dostęp do informacji z tytułu pełnienia kontroli parlamentarnej wobec rządu. Jest to korzystne dla tej partii,

KOMENTARZ PISM

zaskoczony skalą swojego sukcesu wyborczego (niewystawienie maksymalnej liczby kandydatów spowodowało nieobsadzenie 11 mandatów) i niemal całkowicie pozbawionej doświadczenia rządowego. Choć wybory udowodniły atrakcyjność jej lewicowego programu społeczno-gospodarczego, rozmowy SF z innymi partiami zademonstrowały bardzo ograniczoną zdolność koalicyjną tego ugrupowania z uwagi na jego utrwalone wizerunek antysystemowy. Obecna pozycja SF sprzyja zatem jej staraniom o wyraźne zwycięstwo w kolejnych wyborach.

Jak nowy układ rządowy wpłynie na politykę w Unii Europejskiej?

Polityka zagraniczna nowego rządu cechować się będzie kontynuacją programową i personalną (Simon Coveney

pozostanie ministrem spraw zagranicznych). W zakresie polityki wewnętrznej UE kluczowym wyzwaniem są plany wprowadzenia podatku cyfrowego. Gdyby wdrażane w okresie przejściowym przez stronę brytyjską rozwiązania na granicy zewnętrznej UE nie spełniły wymogów Unii, Irlandia może być zmuszona do utworzenia tymczasowych kontroli na własnej granicy morskiej z kontynentalną UE. Umowa koalicyjna przewiduje wzmocnienie współpracy praktycznej i symbolicznej (stulecie podziału wyspy z władzami Irlandii Płn.). SF będzie wywierać silną presję na organizację referendum zjednoczeniowych po obu stronach granicy, wykorzystując pozycję oficjalnej opozycji w Dublinie i partii współrządzącej w Belfaście.